

Brkalovy kapitoly.

Pila Bládná

(Vězeňská)

Můj pobyt v Berlíně byl krátký, pouze 20 minut, potřebných ku přejetí s nádraží slezského na Lehrtz, kde se každých 20 minut dojíždí vlak, v krátkosti ujděl jsem ku Stendal-Ulsem a Hamburku, kam dojíždí ráno o třetí hodině.

Do rána zdržel jsem se v nádražní čekárně a po sedmé již hledal jednatele přepravní. Přijde-li člověk sám a vyjednává, jest jak jsem poznal lepší nežli dlouhé ku předu dopisování, zvláště pro cestující bez rodiny.

Volil jsem cestu přes Škotsko, ač dle trvalost, se dvojím přesedáním. Neptal jsem se dlouho se v Hamburku blýskati a proto odejel jsem již o 9. hodině po malém párníčku společnosti Quaker Line z Glasgow, který tehdy jednou týdně dovážel přistěhovatele z Hamburku do Leithy. Zde těl policejní prohlídka nebyla téměř žádná, neboť většinou cestujících byli Švédové a ti pruská policie nechávala, jakož i příslušníky jiných států, pak li papírem jakýmkoliv dokazovali, že nejsou poddanými německými.

Loď tato byla malá, naložená ovocem a vystěhovací. Pro den a půl každý byl spokojen, an zdrava byla dobrá, počasí též příjemné a lodníci velmi ústřední a dobří.

Přijede druhý den odpoledne do přístavu v Leith, průmyslového a obchodního města nedaleko Edinburghu, byli jsme v omnibusech dovedeni na nádraží a nastoupili jsme cestu do Glasgow. Cesta tato trvala 4 hodiny a vedla nás skutečně krásnou a rozkošnou krajinou. Bile obarvené domky, zelené živé ploty a města krásně zbudovaná, učinil na vystěhovatele dobrý dojem. Ve voze dráhy jest vše pohodl, měkce vyopaná sedadla a zařízení vozu uvede nám na mysl, že jsme již snad v Americe bohatými pány Američany. Ovšem jest radost a předčasná, an choeme-li na děle trvajících zastávce něco koupiti, nerozumíme sobě. Nastává první obtíž, potřeba znalosti řeči anglické. Provází nás sice tlumočnick z Leithy, ten však všude býti nemůže najednou.

Dojede do Glasgow, počtíli jsme první sklamaní, jsouce rozdelení na tlupy bez ohledu na svazky rodinné a sice: Muži zvláště a ženy též. Tu byl rámus v Israeli. Ten přeběhl tam a onen sem a nehlavnějši byla u všeho vinou pouze nedůvěra. Společnost nechávala ženy vždy dovážeti, kdežto muži a mladíci šli aneb museli chodit pěšky.

Město Glasgow jest obchodní a přístavní, mimo loděnice zdejší, ty největší lodě stavěcí, jest zde jímých několik menších lodě stavěcích společností. Továren a jímých průmyslových závodů, téměř nesčetný počet. Vše zde připadá nám jím, podivná! Nápis přečteme, nerozumíme jim však. Ten čilý obchodní ruch nás téměř opojuje. Ta ohromná doprava po ulicích, velké vozy vysoké naložené zbožím a ohromné kope s dlouhou hřívou nad kopytem a kopyto velké pro nás neobyčejné. Inu, vždyť jest to v Anglii.

Cesta z ústředního nádraží do vystěhovaleckého domu společnosti Quaker Line, jest pro každého vystěhovatele pěšky jdoucího, dobrým učitelem, pro přistí pochopení Ameriky.

Vystěhovalecký dům, kdež byli jsme ubytováni, jest čtyř patrová budova, mající přes 14 set pokojů, 3 velké jídelny. Vše zde bezplatné, mimo piva neb jímých opojných nápojů. Ztrava byla dobrá, ač ještě na ni velká většina kopala a ono to v takovém množství ani nejde, by každý jednotlivec obdržel, něho by

sobě přal. Každý přal sobě jisti při prvním zasednutí ku stolu, ač bylo nepopřatelno lépe počkati. Byl jsem, jako maso, chleba a p. dostatek, pouze pudding, cakes a pod. sladké druhy a břečky se vždy nedostávaly. Měl jsem raději kus masa a čerstvého chleba, nežli vsácké ty sladkosti. Čekal jsem celý týden zde a byly to pro mne krásné dny života. Prochásky každý den městem, vždy v jinou část. Žádná starost o nic, přijíti mohla kdys chtít do svého pokoje, jisti do jídelny a požádati o lunsch, neb přijíti k obědne pravidelnému. Večer vždy taneční zábava. Při tanci ovšem šatem byla pravá motanice, an každý téměř se točil jinak, ten v levo onen v pravo, ku předu a opět zpátečn, dle své vůle. Rozloha místnosti to dovolovala a nebyla tedy příčina ku střípnosti. Tento týden byl nejšťastnějším a nespokojenějším v mém životě. Ano i zabouchl jsem se a jaká vám byla, oči jako oheň, tršle krev a mléko, pouze že mi nerozuměla a ja ji. Ona byla kdesi ze Švédska a ja od nás. Lásky byla jako trám, jeden obdržel jsem již dar a sice švédský kapsesní šátek do kapsy, pěkně vyšívaný, líbil se mi. Co odměnu chtěl jsem jí dáti hubičku. Ptám se ji česky, zda-li jí chce aneb ne.

Něco odpověděla, čemu ja nerozuměl asi dobře, zdálo se mi, že odpověď byla příznivá. Otočil jsem se na kramlíku do kola, pěkně přiskočil a již to mlasklo, poprvé ji na ústech a po druhé mně do tršle. A odběhla; více jsem ji neviděl.

Ráno ležel jsem ještě na palce, když otevřeli se dveře a do jizby vrazilí tři Švédové. Z jejich kuká oči seznal jsem, že mi něco chtějí a asi ne moc pěkného. První byl jako slon, druhý jako kolohnát a třetí by se mohl potýkati s malým hromem. Jeden mlel to přes druhé ho a vše co sobě dosud pamatují bylo: Flíka, ja myslím jsem hned, že mne chtějí oslekat a valat jsem.

Oni brebentíli svou a ja mou, výsledek byl, že společně sebrali jsme se a hledali tlumače. Alespoň ja jej hledal, an jsem se jich skoro trošinku jako bál. Po jedné hodině potkali jsme Švéda a ten uměl německy a měli jsme to hned. Holka šátky prodávala a ja plátil podivnou minci, jakou má vyvolená nechtěla a konec byl, že jsem za šátek dal Švédům tři peny. A tu přihlíla i holka k tomu a ja pozval celou společnost na pivo, což s radostí bylo přijato. Holka vypila celé dvě sklenice a sedla sobě celá udobřená ku mne, a světe žasni! Oplatila mi to, co dal ja jí a mr byl spečetěn, přátelství naše bylo věrné až do příjezdu do New Yorku, kdež rozloučila nás pouhá náhoda, každý šel totiž jinam.

Zde v Glasgowě měl jsem první příležitost pozorovati různá dosud mi neznámá náboženství, an zde vystěhovalec obdrží zdarma, zrovna jako téměř ve všech jímých přístavních městech, různé tiskopisy náboženské, pojednávající většinou o tom neb ono náboženství a jeho přednostech. Knížecky ty jsou téměř dle nynějšího mého vědomí bezcenné. Nemožno však mi popřiti, že v mnohém případu též i rozhodujícími jsou činitely, v různosti náboženské, zejména buď nakloně neb úplně odvrátil člověka od té neb oné sekty náboženské. Návštěva některých kostelů přispěje opět, by poznali jsme též temné stránky, jako vybraní peněz, placení stoličného a jiné pro přistěhovatele velmi potřebné časy a mnohému však opět úplně co bezcenné, zdájeť se to věci. V ohledu bezpečnosti též zde školy jsou velmi výtečné. Novyorské taškárské koušky jsou zde domovem. Za okamžik jste obrán o poslední haléř. Zde dovedný šibal

dia vašeho zdání nalazne rukavičku se zlatým přetokem, který vám se mírný peněz přenechá; viděl jest jej an jej nalazl a hást patři vám. On počna nemá, tedy mu čast splatit vy, an je máte, vždyť máte za to zlatý přetok z vašeho trezoru.

Těchto a těchto podobných věcí zde provádl se tak častě, že nemožno je všechny ani uvésti. Kdokoliv však chce se ochrániti podobného, ať se nedá chytiti na lep. Zde jest úplně na místě pravá americká nedůvěra.

Po týdenním odpočinku odjížděl parník Cirkasia do New Yorku a my byli převedeni k úplně naší spokojenosti, však pouze nás se pět osob. Ostatní cestující mezicalubí reptali, sepsovali petice kompanii a slibovali této úplné změně jejího obchodu. (Pokračováním.)

OD NAŠICH DOPIŠOVATELO.

Schuyler, Neb., 7. února, 1894.
Ctění redakce! Oznamuji vám, že jsem šiel stroj Pokrok Západu v podobku obdržel a jsem s ním úplně spokojen. Znamenitou jest u něj věst, že má tak lehký návod k zacházení s ním v řeči české. Všichni sousedi chodí se naň dívat a jsou jak enon, tak i jakost spokojeni a tvrdí, že si musí též takový započtiti. Kdo jej ještě nemá měl by si jej koupiti, neb má při tom ještě velkou výhodu, že dostane k němu zdarma dobrý časopis, jako jest Pokrok Západu. S pozdravem známám se F. C. Ryneš.

Milwaukee, Wis., dne 11. února.
V městě našem založen byl republikánský klub, jenž čítá nyní 150 členů a mnozí z těch jsou bývalí členové klubu demokratického "Karel Jonás", kterýž vzdor velikým pouhům ve "Slavii" jest nyní téměř již na márach. Jini, již přesvědčili se, že s tou demokracií to kouká dosti blbě, přičiňují se o založení organisace strany lidí mezi Čechy. Tělocvičná Jednota Sokol odbývala ve staré sni české výroční maskární ples, jenž, vzdor trvajícím bídě byl velice hojně navštíven. Čistý přjsem obnášl \$150, více to nežli kterýkoliv spolek v době poslední vykázati se může. Lože "Rovnost" R. D. Cti založená přičiňením našim a zdárně si vedoucí sbor, pořádkala maskární ples minulě soboty. K loži náleží ve smés uvědoměl našinci a zdar práce jejich jen každého radost naplniti musí. O přpadu Pejšmanové jste v listě vašem zevrubně referovali. Sluší podotknouti, že Rudolf J. Pejšman bude přistí pondělí ráno vyslychán ve vražedném činu, spáchaném na paní Anně Schumsově v Cream City hotelu, jehož byl Pejšman nájemcem. Pejšman zapřrá, že zabil paní Schumsovou s rozmyslem.

O úmrťi starého a upřímného vlastence, pilného pracovníka krajana Frány, jednatele listů vašich jste se zmínili. Byl muž to ryze povahy, jenž o rozšíření české četby neocenitelných zřekl si zásluh. Kdo znal jej, každý jej ctíl. Budiž mu země lehká. A. N.

Helena, Mont., 9. února, 1894.
Vážený red! Soud s Belounkem, který před nedávým časem blízko Helery zastrelil Jos. Danil, jest u konce. Porota ho uznala blázněm, trest obdržel doživotní pobyt v káznici. Inu, jest známo, že když byl střízlivý, měl rozumu málo, když byl opilý tak neměl žádný.

Dále, Montana nikdy nepočtíla peněžní třesť jako tento rok, farmáři ne aby dělali peníze, ale dluhy, musí se uznat, neb to sami dokazují, lid je rozhněván na demokratickou vládu, nejen republikáné, ale i demokraté, ostatní politické strany. Teď nám nám to přjde tuze draho, když lid ve své nevědomosti volí

stranu, která málem přinesla zkásu, jako morová rána na celou zem, ale na tom není dost, naše alejší vláda šfouká se až přes moře a plete se do věcí, které mimoniá vláda republikánská k uspokojení našeho lidu, upravila, totiž republiku na sand. větších ostrovech uznala. Jeho Veličenstvu našemu čsari Clevelandu se to nelíbilo, chce republiku v Havaji zmařit a zpátky na trón posadit barbarakon, hloupou černáku. Inu, snad chce mít lenšeka za sousedku. Mnohý velký učence se ptá, jaké on (Cleveland) má právo sem do dlouh přivádět a za trůny někoho dosazovat? Ale proč by neměl? Čin si může dělat co chce a národ se musí dívat na jeho nesmyslné dílo a čekat na přistí volbu a pak se ho zbavit.

Váš přítel Jos. Semenec.

Zurich, Kan., 16. února 1894.
Ctění red. Pokrok Záp. Masím také podati zprávu od nás, jak se nám v tom severo západním Kansasu vede. Co se týká lonského roku, ten byl tak mizernej, jaký zde ještě nebyl od zajmutí pozemků a tomu jest již 15 let. Mimo trochu korny jsme neklidili úplně nicébo a i ta se zdáhla jen místama, neboť někde nenamoklo přes 14 měsíců ani na čtyry palce a při tom foukal vítr průměrně 7 dní v týdnu a asi 52 týdnů v roce 92 a 93, takže mnozí přišli o všechna semena jak zimní, tak jarní, neb na zimu jsme museli kupovat semena, když jsme chtěli trochu zasēt a na jaře musíme kupovat zase pro jarní setbu. Ale bůh má vědět, kde ten farmář vezme ty peníze, neboť co má letos na prodej, aby to dal takřka zadarmo a k tomu aby ještě poprosil obchodníka, aby si to vzal a pak, aby mu dal záruku, že na tom neprodělá.

Ti, jimž nezbyla žádná pšenice, nemají na prodej nic jiného, nežli nějaký kousek dobytka, aneb nějaké prasce; dobytek jest zde však těžko prodat a ti, co si neohali hodně staré pšenice, též se napálili, neboť před rokem mohli dostat za buš 55 centů a nyní se musí spokojit se 40, mimo toho, co pšenice ztratila na váze. Některí si zlacili trochu své rány v roce 91 a 92, ale ti, kteří se v těch letech nemohli zbavit dluhů, jsou v tom špatně, neb letos z toho mnoho pro farmera nekouká i kdyby se mu dobře urodilo, neboť co má farmář na prodej (mimo prasat) nic nemá cenu, aby neměl farmář škodu, když počítá, co ho to stálo, a to máme všechno to nadělení za té slavné demokratické vlády a to jest teprvé na začátku jejich úřadování a jestli to tak potrvá do konce jejich lhůty, to aby šlo polovic národa zbrat; ale kam, to bude jiná otázka, neb jiná leta v tuto dobu, když nemá farmář co prodat, tak aspoň něco utrží za vejce a máslo. Jiná léta mají vejce cenu 15 až 20 centů tučet a máslo též a letos byly také již vejce za 8c. a nyní jsou za 10c. a máslo je též za 10 centů lb. Až přijde teplejší počasí, snad se farmář podobných předmětů ani nezbaví, a jelikož farmář všechno enfat sám nemůže a pak potřebuje, aby si mohl něco koupit, co nevyhnutelně potřebuje, tak ten 94 rok nekouká pro farmáře příliš slibně, jestli ceny potrvají tak bídné, jako jsou nyní.

My zde máme letos mnohem lepší počasí i mnohem lepší obilí, nežli loni, tak že máme více naděje v tento rok, jestli ale budou trochu slušnějši ceny, kdyby měly být takové ceny jako jsou nyní, tak by musel farmář doplatit, kdyby chtěl sklídit pšenici, neb by nepřinesla ani, co by stálo vydání.

Dále žádám čtenáře Pokroku, zdali by některý věděl, co by bylo dobré pro žaludeční catarrh, neb již stůnu na tu nemoc přes půldruhého roku a zkusal jsem všechny zdejší lékaře,

ale bez výsledku, tak že již jsem se vzdal všeho dalšího lékárení, neboť nesním nic jisti než potravu z kukuříčné mouky. Stona's mně též celá rodina na tvphoid fever a manželka mně zemřela; ja dostal catarrh do žaludku a od té doby jsem užival, kde kdo se radil, ale všechno marš. Protož, kdo by nějaký lék věděl, poroč mi laskavě a ja mile rád splatím za obilí s dopisováním spojenou, neb za lék.

S velkou úctou Ant. Hasek.

Leigh, Neb., dne 16. února 1894.
— Vážený Red. Pokr. Západu. — Ve sloupcích vašeho ctěního listu se začala nekonečná polemika a proto myslím, že mě dovolíte, abych tu i ja moje náhledy vyjádřil. Před nějakým časem pan Stěpán sobě chtěl uleviti svému rozhorlenému srdci ve sloupcích Pokroku Západu, proto, že ho nechtěly služby poslouchat, které on v jeho hotelu zaměstnával, při čemž nemilosrdně narážel na všechno ženské pohlaví. Jelikož i ty ženské nad kterými mnozí muži mají domněnčí mlti úplnou libovůli, dovedou taky myslet i proto dopis pana Stěpána nechtěl bez odvěty, tak že jista paní z David City panu Stěpánovi vysvětlila mnohé co on nemohl pochopiti.

Avšak běda české ženě, která se odváží mužskému silnějšímu pohlaví vzdorovati, již se na ni vedou útoky se všech stran, a také neminul ještě týden od té doby, co ta vzdorovitá Amazonka z David City se odvážila odpověditi panu Stěpánovi, aby na ni ti uražení pánové nenaráželi, tak že se to musí až člověku hnusit, neboť z mnohých dopisů, které mají býti tak zvané Amazonce odpovědi, páchne ještě to staré zbabělé pořekadlo, že žena má mlti dlouhé vlasy a krátký rozum. Paní dopisovatelka z David City p. Stěpánovi se jenom odvážila vyvrátiti jeho mylné náhledy ohledně zaměstnání služek v hotelu a tu již jsou celé haldy dopisů ve kterých se naráží na ty nevědometě ženy, a tu již přirovnávají hotel k domácnosti a přece každý soudný člověk musí doznat, že mezi hotelem a domácností jest tak veliký rozdíl, jako mezi dnem a nocí.

Narážky na pani dopisovatelku z David City jsou až příliš zlomyšlné, proto že ona sama uznává úlohu, již třeba ženě hráti v domácnosti. Nikdy jsem nebyl majitelem hotelu, aniž byl kdy v některém zaměstnán, však přes to mám dlouhou zkušenost ohledně hotelů na různých místech a jsem úplně přesvědčen, jakou úlohu hraje v hotelu služka. Služka se do hotelu obyčejně pronajme pro jistou práci, právě tak jako krejčí nabíží svému mistrovi svoje umění krejčovské, aneb obuvník své umění. A právě tak bylo by nemístné, aby mistr krejčí požadoval od svého dělníka, aby ráno zatopil a boty mu vycítil, jako kdyby to samé očekával majitel strážního domu od své služky. Příčina jest jednoduchá: V strážním domě topí se na mnoha místech a tudíž musí majitel zatopit buď sám, anebo mlti přijednáno, tak aby zjednaný dělník konal práci v místech, kde hoste sdávají, zametal a okolo stavení udržoval pořádek, kdežto služka přijednává se k vůli tomu, aby posluhovala hostům, po jídle vyčistila jídelnu a zase znovu prostřela na stůl. Tak jsem to aspoň ja viděl ve strážních domech, pročež narážka pana Jaroha na Amazonku uznávám za nemístnou. Zde se jednalo pouze o strážní dům, kdežto on se hned sype s celou domácností. Ja se sice nechci zastat našeho slibného pohlaví snad jenom k vůli nějaké vášni, ale byl bych velice povděčným mnohým českým páním, aby hleděli býti k ženskému pohlaví shovívavějšími, jelikož to slušnost vyžaduje. Příroda stvořila ženu mnohem slabší proti muž,